

RIZORSI UMANI LIMITATI

EDWARD SCICLUNA
MINISTRU GHALL-FINANZI U
S-SERVIZZI FINANZJARJI

F'numru ta' nkjesti li qed isiru f'dawn l-aħħar xhur, wiehed ripetutament jisma' kif, il-kapijiet tal-entitajiet li qed jidhru quddiem min qed imexxi l-inkjesti, isemmu li fl-entita' li huma jmexxu hemm nuqqas ta' rizorsi, b'mod partikulari r-rizors umani.

Din hi xi haġa normalissima li tingħad minn min ikun qed imexxi, mhux biss f'pajjiżna iżda anki meta jkun hemm dan it-tip ta' mkjesti f'pajjiżi oħra. Il-punt kruċjali għandu jkun jekk entita' ma jkollhiex rizorsi biżżejjed li tista' twassal li dik l-entita' ma tkunx tista' taqdi d-doveri li għaliha giet imwaqqfa.

Bħala analogija wiehed jista jsemmi l-mara tad-dar li minflok tmur taħdem f'xogħol barra mid-dar, tibqa' go dara sabiex tara li jsir dak kollu li hu meħtieġ bħal tisjir u tindif tad-dar. Naħseb li jekk insaqsuha jekk għandiex bżonn xi hadd ieħor li jiġi matul il-jum biex jgħinu fix-xogħol tad-dar, ir-risposta tkun waħda ta' iva, u bla tlaqliq ta' xejn u r-raġuni tkun li, b'din l-għajjnuna, tkun tista' jlahhaq ma aktar xogħol li hu meħtieġ.

L-istess jiġri f'entita' jew dipartiment. Meta xi hadd jgħaddi xi kumment għax xi xogħol mhux qed isir, ir-risposta tkun għax m'għandiex rizorsi umani suffiċjenti. Dan ifisser li wiehed ikun qed jassoċja l-volum ta' xogħol li jrid isir ma kemm wiehed għandu rizorsi umani għad-disponibilita' tiegħu.

L-istess jista' jingħad fejn jidhlu finanzi. Kullhadd irid imur vaganza barra minn pajjiżu iktar minn darba waħda kull sena. Izda l-persuna tgħidlek imma li ma taffordjax aktar minn safra waħda fis-sena għax m'għandiex flus biżżejjed. U l-fattur ta' nuqqas ta' flus ikun il-limiting factor u jkun l-iskuża għal kull haġa li persuna ma tkunx tista' tixtri.

Dan hu l-ewwel kuncett

li studenti li jibdeu isegwu kors universitarju fl-ekonomija jittgħallmu: l-bniedem, dak li jixtieq jagħmel, hu infinit u ma hemmx limitu. L-istess hsieb imur fuq is-saħħa. Persuna li tkun għaddeja minn problemi ta' saħħa, jkun irid l-aqwa kura, tiswa kemm tiswa u tingħata minn liema sptar u pajjiż li jizisti fid-dinja. Pero', f'kull haġa hemm limitu ta' rizorsi, umani u finanzjarji.

Din il-limitazzjoni teżisti f'kull pajjiż u m'hix xi haġa karatteristika ta' pajjiżna biss. Anki pajjiżi kbar għandhom il-limitu tagħhom. Hadd ma jista jagħmel u jidhol għal affarijiet li ma jiflaħx għalihom għax jiffaccja konsegwenzi kbar.

Din il-gimgha, il-President Trump, għaliex kien naqqas it-taxxa li kumpaniji jhallsu fuq il-profitti tagħhom u nefaq iktar milli kien jiflaħ, l-Amerika qed tagħmel deficit kbir u allura semma' li l-ispiza trid tonqos drastikament. L-isfortuna ta' din il-mossa hi, li peress li l-partit politiku ta' Trump hu dak konservattiv, l-ispiza se tonqos minn fuq il-benefiċċji soċjali. Din se ggib magħha problemi soċ-

jali u jien ċert li fil-gimghat li ġejjin se nisimgħu ferm iktar fuq din id-deċiżzjoni. Il-messaggċar hu li anki pajjiż kbir bħal iStati Uniti, ukoll wasal f'punt li kellu limitu fuq il-rizorsi tiegħu li wassal biex jittiehed il-pass li jkollu jnaqqas l-ispiza tiegħu.

L-importanti f'sitwazzjonijiet bħal dawn, mhux li nixxukjaw rwieħna, iżda li d-dirigenti li qed imexxu l-entitajiet tagħna, b'mod responsabbli, jaraw li jużaw ir-rizorsi kollha li għandhom bl-aktar mod effiċċjenti biex jinkisbu r-rizultati mistennija minn dik l-entita'. Dik hi r-rwol tal-management. Dirigenti kapaci, jużaw ir-rizorsi bil-għaqqal, inaqqsu l-ispiza filwaqt li jibqgħu joffru prodott ta' kwalita' u jirreġistraw profitt għall-entita' li jmexxu. Huma dawk il-kumpaniji li jkollhom dirigenti tajbin li jagħmlu profitt u jikbru. Kumpaniji u entitajiet li huma mmexxija minn dirigenti li jgergru u jawhllu fin-nuqqas ta' rizorsi, ma jikbrux u ma jagħtux prodott ta' kwalita'.

Fis-settur pubbliku ma hemmx kuncett ta' profitt. Is-suċċess tas-settur pubbli-

ku huwa li jara li jingħataw benefiċċji lil dawk l-individwi li għandhom htieġa ta' din l-għajjnuna halli jgħixu haġja aħjar u filwaqt li jsir dan, jara li jkun hemm effiċċjenza u li ma jkunx hemm hela u sparparjal ta' flus.

Jekk ikun hemm sparparjal ta' flus, dan ikun ifisser li jkun hemm inqas flus biex jiġu nvestiti fuq l-edukazzjoni tat-tfal tagħna; fis-saħħa; fuq il-pensjonijiet; u fuq bosta inizzjattivi oħra. Fejn hemm hela ta' flus, dan ikun ifisser li biex tagħmel l-istess inizzjattivi, trid iktar flus u biex isir dan, gvern ikun irid jgħolli t-taxxi. Dan ikun ifisser li wiehed ikun qed jiffa' piż enormi fuq kull min jaħdem. Din m'hix is-soluzzjoni. Is-soluzzjoni hi li jkolllok nies li jimmanigġjaw tajjeb ir-rizorsi li jkunu fdati lilhom.

Fis-settur pubbliku, hemm jaħdmu madwar ħamasa u erbgħin elf persuna. Dan ifisser li madwar tnejn u għoxrin fil-mija popolazzjoni taħdem mal-gvern. Jekk l-impjieggi mal-gvern ikomplu jizdiedu, dan ikun ifisser li s-settur privat kollu inqas rizorsi minn fejn jattira indi-

vidwi biex jaħdmu miegħu. Din hi xi haġa mhux mixtieqa. Dejjem insemmu u hu minnu li l-mutur tal-ekonomija Maltija huwa s-settur privat u għalhekk għandna ngginuh u mhux inxekkluh.

Huwa importanti li nzommu l-piż tat-taxxi fuq il-familji Maltin u Għawdxin, baxxi kemm jista' jkun. Dan il-gvern jemmen bil-kbir fuq dan il-prinċipju u dan jixhdu it-tnaqqis fit-taxxi li saru matul dawn l-aħħar seba' snin, tnaqqis li wassal biex jinholqu bosta postijiet tax-xogħol godda.

Fl-istess waqt, rajna kif ngħinu lil-faxex tas-soċjeta' li jenhtiegu għajjnuna biex itejjbu l-livell tal-hajja tagħhom. Din hija ekonomija bilancjata u f'dan kollu, is-settur pubbliku għandu rwol importanti.

Kull min jaħdem fis-settur pubbliku għandu d-dmir li jara li mhux iżid ir-rizorsi umani, iżda jara lir-rizorsi li għandu jiġu mmanigġjati u mhaddma b'mod effiċċjenti u ma jkun hemm gela ta' flus. B'hekk inkunu qed niżguraw li r-rizultati ekonomiċi u soċjali li qed jirnexxiela niksbu, jittkomplew b'dan ir-ritmu.